

تجربه عبور از تحریم‌های سخت/ صنعت نفت ایران آبدیده شده است

گزارش: عرفانه تاجیکی

تحریم های نفتی - بانکی آمریکا در شرایطی تا چند هفته دیگر آغاز خواهد شد که آمادگی ایران برای حفظ بازارهای خود به پشتوانه تجربه تحریم های نفتی گذشته، نگرانی ها را کاهش داده است.

به گزارش پایگاه خبری مشعل؛ واشنگتن می خواهد به پشتوانه تحریم های ثانویه خود و وضع محدودیت های جدید، صادرات نفت و درآمدهای نفتی ایران را نشانه بگیرد در حالی که جمهوری اسلامی ایران طی چند دهه با عبور موفق از این تحریم ها توانسته اقتصاد خود را سرپا نگه دارد.

این تحریم ها که نمونه ضعیفش در قبال ونزوئلا اجرا شده است، موجب شده میزان تولید این کشور از ۲.۵ میلیون بشکه در روز به یک میلیون بشکه در روز کاهش یابد و احتمال می رود صادرات نفت این کشور تا پایان سال جاری میلادی صفر شود.

گرچه تحریم هایی که علیه کاراکاس از سوی آمریکا در اعمال شده در مقابل تحریم های گذشته و فعلی ایران چندان سختگیرانه نیست اما همانگونه که در خبرها آمده است موجب یک بحران عظیم در ونزوئلا شده است. با این وجود، ایران که تحریم های نفتی را از زمان دفاع مقدس تا به امروز تجربه کرده است، توانسته بر تمام محدودیت ها غلبه کند و علیرغم آنکه در تحریم های سال ۹۰ میزان صادرات نفت کشور در برهه ای زمانی، به یک میلیون بشکه در روز کاهش یافت اما جریان تولید و صادرات نفت حفظ شد و کاهش درآمدهای نفتی از طریق افزایش «صادرات غیرنفتی» جبران شد. گزینه و راه حلی که در اقتصاد تک محصولی و وابسته به نفت ونزوئلا، وجود نداشته است.

از فرآورده تا نفت

در دوران جنگ تحمیلی، رژیم بعث پالایشگاه های ایران را بمباران می کرد بطوری که پالایشگاه آبادان به عنوان اصلی ترین پالایشگاه کشور از مدار تولید خارج شد و سایر پالایشگاه ها به صورت نیمه تعطیل درآمده بودند. با توجه به اینکه در آن زمان سوخت غالب مصرفی در منازل نفت سفید و ال پی جی بود، ایران می بایست نیازهای مردم را از طرق واردات تامین می کرد. تحریم های غیر رسمی برای فروش فرآورده به ایران و بمباران بنادر توسط جنگنده های عراقی، ریسک حمل فرآورده به ایران را افزایش داده بود.

آمریکا و صدام که قصد داشتند با ایجاد اختلال در تولید نفت، تولید فرآورده های نفتی و در نهایت واردات آن، در میان مردم نارضایتی ایجاد کنند در هدف خود ناکام ماندند تا به هر سختی که می شد مشکل بزرگی برای تامین فرآورده های نفتی بوجود نیاید. در آن برهه زمانی، یکی از ابزارهایی که ایران توانست با استفاده از آن بر مشکل پیش آمده غلبه کند، برگزاری مناقصه هایی برای تامین فرآورده و استفاده از نفتکش های ایرانی برای حمل و نقل محموله ها بود که نقش مهمی در گذر از این پیچ تاریخی ایفا کرد.

در دوران پس از جنگ، تحریم داماتو وضع شد و قرار بود بین ۶۰۰ تا یک میلیون بشکه از میزان صادرات نفت ایران کاسته شود؛ شرکت های آمریکایی از خرید نفت ایران منع شدند ولی وزارت نفت، با ذخیره سازی نفت در نفتکش ها در تنگه داردائل و مدیترانه، توانست به سرعت جایگزین هایی برای نفت خود بیابد و فقط طی سه ماه، با بازاریابی ویژه، سقف صادرات نفت را نه تنها حفظ کرد بلکه رکورد صادرات سه میلیون بشکه در روز را هم به نام خود ثبت کرد.

تحریم واردات بنزین

در تحریم های سال ۹۰ آمریکایی ها حتی فروش بنزین به ایران را تحریم کردند آن هم در دوره ای که سهمیه بندی بنزین در ایران اجرا می شد. اتاق فکر آمریکا بشدت روی فلج کردن حمل و نقل و کلید زدن اعتراضات و ناآرامی ها در ایران تمرکز کردند اما با تولید بنزین در پتروشیمی ها و روش های دیگر، این توطئه نیز ناکام ماند تا آنکه تحریم های شدیدتری علیه ایران وضع شد.

در تحریم های مذکور ، علاوه بر تعیین تکلیف غرب برای مشتریان نفت ایران برای کاهش ۲۰ درصدی میزان واردات نفت خود از ایران هر شش ماه یکبار، بانک مرکزی هم برای نخستین بار تحریم شد که حاکی از عزم جدی برای سرنگونی اقتصاد ایران بود. بانک مرکزی از شبکه سوئیفت حذف شد تا همه چیز قفل شود.

محمدعلی خطیبی، نماینده اسبق ایران در اوپک در گفتگویی با بیان اینکه در شرایط مذکور باز هم راهکارهایی اتخاذ شد، گفت: در دوره ابتدایی تحریم های ۹۰-۹۱ میزان صادرات نفت و بازگشت پول با کاهش عجیبی همراه شد ولی پس از چندماه میانگین صادرات نفت و میعانات گازی به ۱.۵ میلیون بشکه در روز رسید و پول محموله ها با ابرارهای مختلفی به ایران منتقل و یا برای خریدهای خارجی مصرف شد.

وی ادامه: اگر قرار بود برنامه غرب برای تحریم نفت ایران عملیاتی شود صادرات نفت ایران باید در سال ۹۲ به رقم صفر می رسید ولی نه تنها اینگونه نشد بلکه میزان صادرات در سطح ۱.۵ میلیون بشکه باقی ماند.

خطیبی گفت: بسیاری از راهکارهای بکار گرفته شده، همچنان در حالت طبقه بندی قرار دارند ولی باید گفت تحریم هایی که قراراست تا چند هفته دیگر اجرایی شوند، ضعیف تر از تحریم هایی است که در سال ۹۰ اجرا شد.

وی ادامه داد: علت ضعیف بودن تحریمهای جدید نسبت به قبل این است که تحریم های دوره ۹۰-۹۱ از یک پشتوانه بین المللی برخوردار بود، اما تحریم های جدید از چنین ویژگی برخوردار نیست.

وی تصریح کرد: شرکت ملی نفت ایران آرایش دور زدن تحریم ها را به خود گرفته است و می تواند با تبدیل برخی قراردادهای فوب به

سیف، کاهش اجاره نفتکش، تعیین فرمولی برای تقسیم پول بیمه نفتکش، طولانی کردن زمان بازپرداخت پول محموله ها، حذف ال سی در معاملات (کاری که کویت و عربستان کردند) و ... شرایط را برای حفظ بازار ایران فراهم کنند.

به گفته نماینده اسبق ایران در اوپک با توجه به تجربیات فراوان ایران در شکستن حلقه تحریم های قبلی و وجود راهکارهای مختلف برای فروش نفت، شاید تولید نفت در ابتدا اندکی کاهش یابد ولی با توجه به افزایش قیمت نفت طی هفته های اخیر، آسیبی به درآمدهای نفتی وارد نمی شود ضمن آنکه این کاهش احتمالی، طی چند ماه جبران شده و دوباره به حالت گذشته باز می گردد، چیزی که بارها در ایران تجربه شده است.